

Ari Aalto

7.10.1990

MUISTOSANAT SIUNAUSTILAISUUDESSA JANAKKALAN KIRKOSSA 13.10.1990

Äitimme oli monin tavoin kunnioitusta herättävä suuri persoona. Tämä asia on selvinnyt meille lapsille kokonaisuudessaan ehkä vasta kypsemmällä iällä, ajan oloon. Jo senkin vuoksi katson velvollisuudekseni luonnehtia häntä tässä viimeisessä yhteisessä tapaamisessamme nimenomaan meidän lasten subjektiivisesta näkökulmasta - ja tietysti Lyylin omimpaan tapaan totuudessa pysyen ja kursailematta.

Lyyli ei ollut herännyt yhteiskunnalliseen taistoon sivistyksensä myötä, kirjoista oppien tai fraaseja toistelemalla. Hän oli epäoikeudenmukaisuuden vasti ja lähtemättömästi itse elänyt ja kokenut, ei siihen alistunut eikä mukautunut. Se oli sytyttänyt palavan ja sammumattoman halun auttaa vähäväkisiä ja muuttaa yhteiskunnallista järjestystä. Sosialidemokratian kautta tämä halu purkautui vuosikymmenten yhtäjaksoiseksi toiminnaksi. Hänelle oli myös ominaista yksittäisten ihmisten asioitten ajaminen, hän kävi taistelua parempien elinehtojen puolesta konkreettisesti ja tosissan. Lyyli ryhtyi veturiksi junaan, jonka ei pitänytkään pysähtyä vähästä.

Lyyli ei hyväksynyt arvojensa kanssa ristiriitaista toimintaa, ei vaikka kyseessä olisi ollut oma puolue. Lyyli ei ryhtynyt toisten tekojen selittäjäksi, vailla todellista vaikutusmahdollisuutta, sillä hän koki omantuntonsa kautta vastuun toiminnastaan kannattajilleen ja tukijoilleen todellisena ja raskauttavana. Hän pani itsensä peliin kokonaan, täydellä riskillä myös hävitä, joutua syrjään johtopaikoilta, henkilönä väärinymmärretyksi ja yksinäiseksi. Lyylin perusajatus oli - ellen minä niin kukas sitten.

Ari Aalto

7.10.1990

Erikseen on mainittava, ettei Lyyliä ajanut tai ohjannut palkkiontavoittelu tai tittelinkipeys. Moni saattoi niinkin luulla. Totuuden nimessä on toki myönnettävä, että kun hän katsoi kunnioitusta tai huomiota ansainneensa, niin hän myös odotti sitä saavansa. Mutta hän käytti koko kasvaneen arvovaltansa taitavasti ja häikäilemättömästäkin tärkeinä pitamiensä asioiden ajamiseen. Sen on myös moni saanut nahoissaan tuntea. En kadehdi Lyylin tielle poikkiteloin joutuneita.

Hän ryyditti, varsinkin kotona, puhettaan sattuvilla ypäjäläisillä vertauksilla ja purevalla huumorilla. Vaikka hänen hauskuutensa oli usein terävää ja alistettu asioiden ajamiseen, tahtonsa läpi viemiseen, oli hänellä kuitenkin täydellisesti hallussaan huumorin vaikein laji, itseironia. Hän kykeni estoitta nauramaan itselleen. Tästä on niin paljon esimerkkejä, että ulkopuolista voi joskus epäilyttää, onko tuo kaikki sattunut todella samalle ihmiselle. Voin vakuuttaa, että lähtökohta oli aina totta, tosin Lyylin tapa asia esittää saattoi tehdä kertomuksesta tilannettakin hauskemman.

Sanomattakin on selvää, ettei eläminen Lyylin tapaisen persoonan kanssa samassa perheessä ollut tavanomaista eikä ongelmatonta. Hänellä oli aikaakin tavallista vähemmän perheenäidin rooliin, jonka hän kuitenkin koki tavattoman tärkeänä. Hänelle oli selvää, ettei koti voi millään verukkeella kiertää vastuutaan lasten kasvatuksesta eikä moraalisten arvojen asettamisesta.

Itsenäistyminen sellaisesta äidistä kuin Lyyli ei olisi ollut mahdollista ilman myrskyjä ja kipuja. Rakkautta ei perheestä silti puuttunut, vaikka sitä välillä jaettiin remmillä. Onneksemme Lyyli eli keskuudessamme aikuistumiseemme asti, saimme aikaa sulattaa koko kohdallemme osuneen onnen. Saimme aikaa tajuta, että keskinäiset yhteenotot olivat se hinta, joka meidän oli perhepiirissä maksettava Lyylin peräänantamattomuudesta, ominaisuudesta, joka oli niin tuiki tärkeä hänen yhteiskunnallisissa tehtävissään. Asian käsittäminen on vienyt jokaiselta aikaa ja ikäeroistamme johtuen jokainen on joutunut kuoriutumaan omin avuin ja omalla tavallaan.

Ari Aalto

7.10.1990

Suhteemme äitiin oli kaikesta huolimatta lämmin ja viime vuosina seestynyt. Hän koki suurta helpotusta tuntiessaan onnistuneensa lastensa kasvatuksessa. Rakkaus oli ollut koetuksella, mutta se oli kestänyt. Lyyli olikin jo siirtänyt seurantansa lastenlapsiin, joiden kasvua hän tarkkaili virkeästi. Eh-tipä kertomansa mukaan löytää jo omia piirteitäänkin lastensa jälkikasvun ainoasta työstä. Asia, jonka aika toivottavasti vahvistaa todeksi. Joka sukupol-veen kun ei Lyyliä kasva, ei meidän sukuumme eikä muidenkaan, ei vaikka tarvittaisiin.

Sisu oli eittämättä Lyylin eräs tavaramerkki ja muutamaaan otteeseen sitä tarvittiinkin tavallista enemmän. Erityisen vaikea vaihe meille kaikille, mutta Lyylille ehkä kohtalokkaankin ankara isku oli puolison menettäminen, isämme poismeno lähes kaksikymmentä vuotta sitten. Siitä iskusta ei äiti toipunut varsinaisesti koskaan. Lyyli ja Lasse olivat yhdistelmä, jota on vaikea eritellä, eikä ole tässä tarpeenkaan. Mutta vakaa käsitykseni on, että Lyyli myös poliittisena veturina alkoi yskiä ja ruostua pettämättömän tukijan, henkilökohtaisen neuvonantajan ja sielunhoitajan poismenon jälkeen.

Erinomaisena esimerkkinä Lyylin sisusta jäi ankara kamppailu viimeisinä vuosina oman liikuntakyvyn puolesta. Sattuneista takaiskuista huolimatta hän taisteli itsensä sananmukaisesti takaisin saappai-siinsa - vain kaatuakseen ne jalassaan. Lyylille lähtö tuli nopeana, sellaisena kuin hän sen itse halusikin. Kohtalo oli hänelle tässäkin armollinen. Lyyli lähti levollisin mielin. Kukaan, ei hän itsekään, olisi voinut vaatia yhdeltä ihmiseltä enenpää. Lepää rauhassa.